

Менталитет

«Остонаси — тиканли»

Қамбар Қамбарнисо билан узок йиллар мусофирчиликда умргузорлик қилиб, ота юртига қайтадиган бўлди. Ота юрт — Эгритут деб аталадиган, катта асфальт йул яқинидаги 50 та ҳонадонни кўча четларига тизиб яратилган кишлоқ. Қайтишининг сабаби эса ҳамма жойда гапириб бўлмайдиган ички сир.

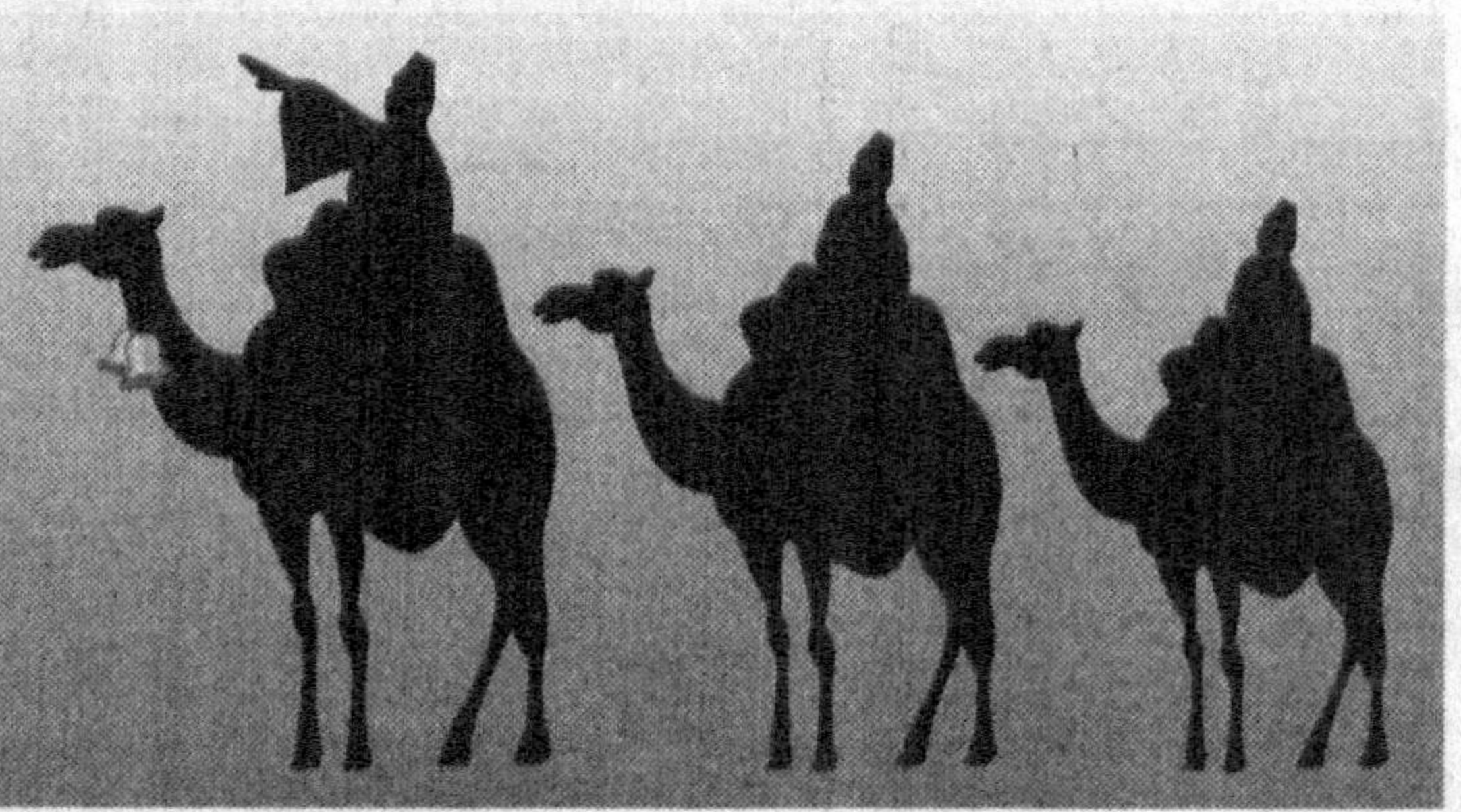
Шундай тўхтама келинган, Қамбар не бир андишалар юқини елкада адил кўтариб, Эгритутга келди. Таомилга кўра, маҳалла фуқаролар йиғини раисига дуч бўлиб, юрак «ерди». Раис бутун умри фирка хизматига ўтган, нафақага чиққан, «халқ ва ватан олдидаги жиматлар»ни нўта ташлашиб, элбўшиқлик қўйилган одам, сиёсий хушёрлигини йўқотмаган экан, роса суринтирди. Иложи йўқ, ҳаммасини бир бошдан айтиб беришга мажбур бўлди Қамбарани.

Мусофирчилик жонимга тегди, раис бобо. Боз устига бир чети фарзандлар улгайиб қолди, авлоднинг улгайиб кетмасин, дедиман, — шу жойга келганда юраги тўлиб кўзига ёш келди, беҳиштеринглар юборди, — ахир отанамнинг хоки-туроби ётган кишлоқда менга ҳам бир каталакдай жой топилар. Раис бу нидони «У эизга қабр сўраб келибди», деб тундури чоғи, тош қўнғли юмшадими, муовинини чақириб, қаттиқ тайинлади. Муовин, аксинча, ёш, гайратли, бунинг устига меҳрибон йиғит экан, хожатманднинг қўнғилидан олиб хонасига олиб чиқди. Бир пийла чой қилиб бериб дилини тинглади. Иш битадиган бўлди.

Болалиги ўтган ҳовли афтода ҳолда экан. Девор текис бўлиб қолган, тўрда қўнғилиб турган қулбанинг томи қийшайиб, сувқоқлари кўчиб кетган эди. Инсон қадами билан жониз максадан ҳаёт нафаси кириб келди. Бола-чака билан жовва ёпишиб, супур-сидир қилишни бошлаганларининг эртасигаёқ бу гап қишлоққа тарқалди. Отасининг қадрдонлари, онасининг дугоналари, бола-бақара, неварачевараларини етлақилиш кела бошлади. Эр-хотини алқаб, «Хўб иш қилибсизлар, олисининг қўнғилдан ақинининг ўлкаси яхши, бағримиз тўладиган бўлди», деб эзгу тилаклар билдиришди. Бир ҳафтада ҳовлини ҳам қўлма-қўл қилиб, қўнғирқоқдек ясапти қўйишди. Қишлоқдошларнинг меҳридан гарибларнинг қўнғили ўси, қишлоққа қайтиб тўғри иш қилганларига минг бора минг бўлдилар. Учоқлояда қозон қайнаб, тандирда нон ёпила бошлади, ташландик ҳўлга келиб қолган хароб қулба жаннатга айланди. Дарвоза бир зум бекилмайди, остонадан оёқ узилмайди. Ана шундай дипломонда вақтлар ўта бошладими.

Ногоҳ қунарларнинг биринда қишлоққа ёқимиз хабар елвисиздек тез тарқалди. Бу гапдан энг олдин хар жойда хозирю нозир, «юзи буришган, ияги тиришган, ўзи билан»

ҚўНҒИРОҚЧАЛАР

лан ўзи уришган» ёсуман Хайриниса сувилон хабар топди. Кўча кезиб санкиб юрганининг биринда Қамбар ва Қамбарнисонинг ҳовлига мелиса кириб кетаётганини кўриб қолди. Бу янгиликни зумда Ойсара шақилдоққа, у Бийсарга қақилдоққа етказди. Жами қишлоқ ахли келгиндиларнинг иши мелисада эканини бир зумда билиб олишди.

Хар бир қишлоқнинг ёзилмаган қондилари, тақорланмас одатлари бўлади. Бир қишлоқда, дейлик, умуман шолғом тановул қилинмаса, бошқасида меҳмонга ўтин (тўнка) ёрдириб қўришади... Эгритут қишлоғида эса милиса келиши, унинг кўча айланиси қаттиқ қораланган. Бу ерда мелисага иши тушган одамга ё ўғри, ё босқинчи, хуллас, жиноятчи, қолаверса, «халқ душмани» деб қаралади. Милисанинг хар қандай иши бўлса, маҳалла идорасидан (у шаҳардан келишдаги чет жойда қурилган) қайтиб кетади.

Шундай қилиб, янги меҳмонларнинг ишқали қандай «миш-миш»лар болаб келди. Бу эса одамларнинг ўзини тортиши учун кифоя эди. Қишлоқдагилар ташрифидан фойзага тўлган хонадон кўз очиб юмгунча хувиллаб қолди.

«Тош тегирмондан қўймасин» Шаҳарда бизнес қиладиган Мамадали қишлоқда маркетда ўтказди-да, «электрда ишлайдиган тегирмон прибилни экан», деган хўрсага келди. Ва тезда ўз режасини амалга оширди. Энди сувда ишлайдиган ута тегирмон ёнига ана битта қўйилди. Электр тегирмон қишлоқларнинг умумий эҳтисоди эди: тўғмасини боссанг, бас, тўғмасини оғайнашига тараф йўқ. Ун ҳам бирлам оппоқ, бирлам майин. Табиийки, унинг ишқибозлари қўнайиб кетди. Шу орада тегирмонлар тўхта қилишига бир баҳа қолди. Дастурқон қўйилган оппоқ, сўқилдоқ нонларнинг лаззати мейдага тегдими ёки бугундай гапманган ҳаммаларнинг чўғи тез пасайиб кета бошладими, бир кун офтобруйда

қилдики, «иложи бор!». Яна бир кун кейин (раисдан олган ақчани сарфлаган) бошлиққа савол қўйди: «Муқофотли ўрин керакмасми?» «Яхши бўларди, ҳисоботларда ҳўжалик номи жаранглаб турарди». Кейинчалик спартакиада юқори савида ўтди ва «Илгор» ҳўжалиги вақилиси Юғриш бўйича биринчи ўринни эгаллади.

Муаммо мана бундай ечилган экан. Районда пиво сотиб кўп улфат орттирган йўриқчи дўк келган бир собиқ шишадошига ташвишини изхор этган. «Подумаш», — деган улфат, — грамм ташвиш чекмайсан. Мана, меҳучилишининг қизлари жайрондек иргийлашди. Нечта керак?». У вақтида шишадош бўлган тиббиёт билим юрти директори уч нафар эмас, ўттиз нафар бўлса ҳам талбабини сафарбор этишга тайёрлигини изхор этган. Барча ташвишларни зиммасига олган. Боз устига, не бахти, у жюрининг раиси бўлиб чиққан ва биринчи ўринни «Илгорга...» совға қилган.

«Илгор»ликлар шўро замонида турган усул ҳозир жуда оммалашиб кетганга ўхшайди. Кимдир эзгу ният билан билим, заковат, жисмоний тайёргарликни қўриқдан ўтказиб, шўро замонида турган усул ҳозир жуда оммалашиб кетганга ўхшайди. Кимдир эзгу ният билан билим, заковат, жисмоний тайёргарликни қўриқдан ўтказиб, шўро замонида турган усул ҳозир жуда оммалашиб кетганга ўхшайди.

«Илгор»ликлар шўро замонида турган усул ҳозир жуда оммалашиб кетганга ўхшайди. Кимдир эзгу ният билан билим, заковат, жисмоний тайёргарликни қўриқдан ўтказиб, шўро замонида турган усул ҳозир жуда оммалашиб кетганга ўхшайди. Кимдир эзгу ният билан билим, заковат, жисмоний тайёргарликни қўриқдан ўтказиб, шўро замонида турган усул ҳозир жуда оммалашиб кетганга ўхшайди.

«Илгор»ликлар шўро замонида турган усул ҳозир жуда оммалашиб кетганга ўхшайди. Кимдир эзгу ният билан билим, заковат, жисмоний тайёргарликни қўриқдан ўтказиб, шўро замонида турган усул ҳозир жуда оммалашиб кетганга ўхшайди. Кимдир эзгу ният билан билим, заковат, жисмоний тайёргарликни қўриқдан ўтказиб, шўро замонида турган усул ҳозир жуда оммалашиб кетганга ўхшайди.

«Илгор»ликлар шўро замонида турган усул ҳозир жуда оммалашиб кетганга ўхшайди. Кимдир эзгу ният билан билим, заковат, жисмоний тайёргарликни қўриқдан ўтказиб, шўро замонида турган усул ҳозир жуда оммалашиб кетганга ўхшайди. Кимдир эзгу ният билан билим, заковат, жисмоний тайёргарликни қўриқдан ўтказиб, шўро замонида турган усул ҳозир жуда оммалашиб кетганга ўхшайди.

«Илгор»ликлар шўро замонида турган усул ҳозир жуда оммалашиб кетганга ўхшайди. Кимдир эзгу ният билан билим, заковат, жисмоний тайёргарликни қўриқдан ўтказиб, шўро замонида турган усул ҳозир жуда оммалашиб кетганга ўхшайди. Кимдир эзгу ният билан билим, заковат, жисмоний тайёргарликни қўриқдан ўтказиб, шўро замонида турган усул ҳозир жуда оммалашиб кетганга ўхшайди.

«Илгор»ликлар шўро замонида турган усул ҳозир жуда оммалашиб кетганга ўхшайди. Кимдир эзгу ният билан билим, заковат, жисмоний тайёргарликни қўриқдан ўтказиб, шўро замонида турган усул ҳозир жуда оммалашиб кетганга ўхшайди. Кимдир эзгу ният билан билим, заковат, жисмоний тайёргарликни қўриқдан ўтказиб, шўро замонида турган усул ҳозир жуда оммалашиб кетганга ўхшайди.

«Илгор»ликлар шўро замонида турган усул ҳозир жуда оммалашиб кетганга ўхшайди. Кимдир эзгу ният билан билим, заковат, жисмоний тайёргарликни қўриқдан ўтказиб, шўро замонида турган усул ҳозир жуда оммалашиб кетганга ўхшайди. Кимдир эзгу ният билан билим, заковат, жисмоний тайёргарликни қўриқдан ўтказиб, шўро замонида турган усул ҳозир жуда оммалашиб кетганга ўхшайди.

«Илгор»ликлар шўро замонида турган усул ҳозир жуда оммалашиб кетганга ўхшайди. Кимдир эзгу ният билан билим, заковат, жисмоний тайёргарликни қўриқдан ўтказиб, шўро замонида турган усул ҳозир жуда оммалашиб кетганга ўхшайди. Кимдир эзгу ният билан билим, заковат, жисмоний тайёргарликни қўриқдан ўтказиб, шўро замонида турган усул ҳозир жуда оммалашиб кетганга ўхшайди.

«Илгор»ликлар шўро замонида турган усул ҳозир жуда оммалашиб кетганга ўхшайди. Кимдир эзгу ният билан билим, заковат, жисмоний тайёргарликни қўриқдан ўтказиб, шўро замонида турган усул ҳозир жуда оммалашиб кетганга ўхшайди. Кимдир эзгу ният билан билим, заковат, жисмоний тайёргарликни қўриқдан ўтказиб, шўро замонида турган усул ҳозир жуда оммалашиб кетганга ўхшайди.

«Илгор»ликлар шўро замонида турган усул ҳозир жуда оммалашиб кетганга ўхшайди. Кимдир эзгу ният билан билим, заковат, жисмоний тайёргарликни қўриқдан ўтказиб, шўро замонида турган усул ҳозир жуда оммалашиб кетганга ўхшайди. Кимдир эзгу ният билан билим, заковат, жисмоний тайёргарликни қўриқдан ўтказиб, шўро замонида турган усул ҳозир жуда оммалашиб кетганга ўхшайди.

«Илгор»ликлар шўро замонида турган усул ҳозир жуда оммалашиб кетганга ўхшайди. Кимдир эзгу ният билан билим, заковат, жисмоний тайёргарликни қўриқдан ўтказиб, шўро замонида турган усул ҳозир жуда оммалашиб кетганга ўхшайди. Кимдир эзгу ният билан билим, заковат, жисмоний тайёргарликни қўриқдан ўтказиб, шўро замонида турган усул ҳозир жуда оммалашиб кетганга ўхшайди.

«Илгор»ликлар шўро замонида турган усул ҳозир жуда оммалашиб кетганга ўхшайди. Кимдир эзгу ният билан билим, заковат, жисмоний тайёргарликни қўриқдан ўтказиб, шўро замонида турган усул ҳозир жуда оммалашиб кетганга ўхшайди. Кимдир эзгу ният билан билим, заковат, жисмоний тайёргарликни қўриқдан ўтказиб, шўро замонида турган усул ҳозир жуда оммалашиб кетганга ўхшайди.

«Илгор»ликлар шўро замонида турган усул ҳозир жуда оммалашиб кетганга ўхшайди. Кимдир эзгу ният билан билим, заковат, жисмоний тайёргарликни қўриқдан ўтказиб, шўро замонида турган усул ҳозир жуда оммалашиб кетганга ўхшайди. Кимдир эзгу ният билан билим, заковат, жисмоний тайёргарликни қўриқдан ўтказиб, шўро замонида турган усул ҳозир жуда оммалашиб кетганга ўхшайди.

«Илгор»ликлар шўро замонида турган усул ҳозир жуда оммалашиб кетганга ўхшайди. Кимдир эзгу ният билан билим, заковат, жисмоний тайёргарликни қўриқдан ўтказиб, шўро замонида турган усул ҳозир жуда оммалашиб кетганга ўхшайди. Кимдир эзгу ният билан билим, заковат, жисмоний тайёргарликни қўриқдан ўтказиб, шўро замонида турган усул ҳозир жуда оммалашиб кетганга ўхшайди.

«Илгор»ликлар шўро замонида турган усул ҳозир жуда оммалашиб кетганга ўхшайди. Кимдир эзгу ният билан билим, заковат, жисмоний тайёргарликни қўриқдан ўтказиб, шўро замонида турган усул ҳозир жуда оммалашиб кетганга ўхшайди. Кимдир эзгу ният билан билим, заковат, жисмоний тайёргарликни қўриқдан ўтказиб, шўро замонида турган усул ҳозир жуда оммалашиб кетганга ўхшайди.

«Илгор»ликлар шўро замонида турган усул ҳозир жуда оммалашиб кетганга ўхшайди. Кимдир эзгу ният билан билим, заковат, жисмоний тайёргарликни қўриқдан ўтказиб, шўро замонида турган усул ҳозир жуда оммалашиб кетганга ўхшайди. Кимдир эзгу ният билан билим, заковат, жисмоний тайёргарликни қўриқдан ўтказиб, шўро замонида турган усул ҳозир жуда оммалашиб кетганга ўхшайди.

«Илгор»ликлар шўро замонида турган усул ҳозир жуда оммалашиб кетганга ўхшайди. Кимдир эзгу ният билан билим, заковат, жисмоний тайёргарликни қўриқдан ўтказиб, шўро замонида турган усул ҳозир жуда оммалашиб кетганга ўхшайди. Кимдир эзгу ният билан билим, заковат, жисмоний тайёргарликни қўриқдан ўтказиб, шўро замонида турган усул ҳозир жуда оммалашиб кетганга ўхшайди.

«Илгор»ликлар шўро замонида турган усул ҳозир жуда оммалашиб кетганга ўхшайди. Кимдир эзгу ният билан билим, заковат, жисмоний тайёргарликни қўриқдан ўтказиб, шўро замонида турган усул ҳозир жуда оммалашиб кетганга ўхшайди. Кимдир эзгу ният билан билим, заковат, жисмоний тайёргарликни қўриқдан ўтказиб, шўро замонида турган усул ҳозир жуда оммалашиб кетганга ўхшайди.

«Илгор»ликлар шўро замонида турган усул ҳозир жуда оммалашиб кетганга ўхшайди. Кимдир эзгу ният билан билим, заковат, жисмоний тайёргарликни қўриқдан ўтказиб, шўро замонида турган усул ҳозир жуда оммалашиб кетганга ўхшайди. Кимдир эзгу ният билан билим, заковат, жисмоний тайёргарликни қўриқдан ўтказиб, шўро замонида турган усул ҳозир жуда оммалашиб кетганга ўхшайди.

«Илгор»ликлар шўро замонида турган усул ҳозир жуда оммалашиб кетганга ўхшайди. Кимдир эзгу ният билан билим, заковат, жисмоний тайёргарликни қўриқдан ўтказиб, шўро замонида турган усул ҳозир жуда оммалашиб кетганга ўхшайди. Кимдир эзгу ният билан билим, заковат, жисмоний тайёргарликни қўриқдан ўтказиб, шўро замонида турган усул ҳозир жуда оммалашиб кетганга ўхшайди.

«Илгор»ликлар шўро замонида турган усул ҳозир жуда оммалашиб кетганга ўхшайди. Кимдир эзгу ният билан билим, заковат, жисмоний тайёргарликни қўриқдан ўтказиб, шўро замонида турган усул ҳозир жуда оммалашиб кетганга ўхшайди. Кимдир эзгу ният билан билим, заковат, жисмоний тайёргарликни қўриқдан ўтказиб, шўро замонида турган усул ҳозир жуда оммалашиб кетганга ўхшайди.

«Илгор»ликлар шўро замонида турган усул ҳозир жуда оммалашиб кетганга ўхшайди. Кимдир эзгу ният билан билим, заковат, жисмоний тайёргарликни қўриқдан ўтказиб, шўро замонида турган усул ҳозир жуда оммалашиб кетганга ўхшайди. Кимдир эзгу ният билан билим, заковат, жисмоний тайёргарликни қўриқдан ўтказиб, шўро замонида турган усул ҳозир жуда оммалашиб кетганга ўхшайди.

«Илгор»ликлар шўро замонида турган усул ҳозир жуда оммалашиб кетганга ўхшайди. Кимдир эзгу ният билан билим, заковат, жисмоний тайёргарликни қўриқдан ўтказиб, шўро замонида турган усул ҳозир жуда оммалашиб кетганга ўхшайди. Кимдир эзгу ният билан билим, заковат, жисмоний тайёргарликни қўриқдан ўтказиб, шўро замонида турган усул ҳозир жуда оммалашиб кетганга ўхшайди.

«Илгор»ликлар шўро замонида турган усул ҳозир жуда оммалашиб кетганга ўхшайди. Кимдир эзгу ният билан билим, заковат, жисмоний тайёргарликни қўриқдан ўтказиб, шўро замонида турган усул ҳозир жуда оммалашиб кетганга ўхшайди. Кимдир эзгу ният билан билим, заковат, жисмоний тайёргарликни қўриқдан ўтказиб, шўро замонида турган усул ҳозир жуда оммалашиб кетганга ўхшайди.

«Илгор»ликлар шўро замонида турган усул ҳозир жуда оммалашиб кетганга ўхшайди. Кимдир эзгу ният билан билим, заковат, жисмоний тайёргарликни қўриқдан ўтказиб, шўро замонида турган усул ҳозир жуда оммалашиб кетганга ўхшайди. Кимдир эзгу ният билан билим, заковат, жисмоний тайёргарликни қўриқдан ўтказиб, шўро замонида турган усул ҳозир жуда оммалашиб кетганга ўхшайди.

«Илгор»ликлар шўро замонида турган усул ҳозир жуда оммалашиб кетганга ўхшайди. Кимдир эзгу ният билан билим, заковат, жисмоний тайёргарликни қўриқдан ўтказиб, шўро замонида турган усул ҳозир жуда оммалашиб кетганга ўхшайди. Кимдир эзгу ният билан билим, заковат, жисмоний тайёргарликни қўриқдан ўтказиб, шўро замонида турган усул ҳозир жуда оммалашиб кетганга ўхшайди.

«Илгор»ликлар шўро замонида турган усул ҳозир жуда оммалашиб кетганга ўхшайди. Кимдир эзгу ният билан билим, заковат, жисмоний тайёргарликни қўриқдан ўтказиб, шўро замонида турган усул ҳозир жуда оммалашиб кетганга ўхшайди. Кимдир эзгу ният билан билим, заковат, жисмоний тайёргарликни қўриқдан ўтказиб, шўро замонида турган усул ҳозир жуда оммалашиб кетганга ўхшайди.

«Илгор»ликлар шўро замонида турган усул ҳозир жуда оммалашиб кетганга ўхшайди. Кимдир эзгу ният билан билим, заковат, жисмоний тайёргарликни қўриқдан ўтказиб, шўро замонида турган усул ҳозир жуда оммалашиб кетганга ўхшайди. Кимдир эзгу ният билан билим, заковат, жисмоний тайёргарликни қўриқдан ўтказиб, шўро замонида турган усул ҳозир жуда оммалашиб кетганга ўхшайди.

«Илгор»ликлар шўро замонида турган усул ҳозир жуда оммалашиб кетганга ўхшайди. Кимдир эзгу ният билан билим, заковат, жисмоний тайёргарликни қўриқдан ўтказиб, шўро замонида турган усул ҳозир жуда оммалашиб кетганга ўхшайди. Кимдир эзгу ният билан билим, заковат, жисмоний тайёргарликни қўриқдан ўтказиб, шўро замонида турган усул ҳозир жуда оммалашиб кетганга ўхшайди.

«Илгор»ликлар шўро замонида турган усул ҳозир жуда оммалашиб кетганга ўхшайди. Кимдир эзгу ният билан билим, заковат, жисмоний тайёргарликни қўриқдан ўтказиб, шўро замонида турган усул ҳозир жуда оммалашиб кетганга ўхшайди. Кимдир эзгу ният билан билим, заковат, жисмоний тайёргарликни қўриқдан ўтказиб, шўро замонида турган усул ҳозир жуда оммалашиб кетганга ўхшайди.

«Илгор»ликлар шўро замонида турган усул ҳозир жуда оммалашиб кетганга ўхшайди. Кимдир эзгу ният билан билим, заковат, жисмоний тайёргарликни қўриқдан ўтказиб, шўро замонида турган усул ҳозир жуда оммалашиб кетганга ўхшайди. Кимдир эзгу ният билан билим, заковат, жисмоний тайёргарликни қўриқдан ўтказиб, шўро замонида турган усул ҳозир жуда оммалашиб кетганга ўхшайди.

«Илгор»ликлар шўро замонида турган усул ҳозир жуда оммалашиб кетганга ўхшайди. Кимдир эзгу ният билан билим, заковат, жисмоний тайёргарликни қўриқдан ўтказиб, шўро замонида турган усул ҳозир жуда оммалашиб кетганга ўхшайди. Кимдир эзгу ният билан билим, заковат, жисмоний тайёргарликни қўриқдан ўтказиб, шўро замонида турган усул ҳозир жуда оммалашиб кетганга ўхшайди.

Мулоҳаза

Асрлар давомида бу дахри-дунга минглаб буюқ мутафаккирларни, олиму фозилларни, шоиру маърифатпарварларни берган бу халқнинг боши неча марта доғра тортилмади, неча марта қундага қўйилмади, дейсиз. Биргина қалами билан дунёни оёққа туртаган Алишернинг, оддий устурлоб билан фалакиёт сирасорларини бирма-бир очиб берган Улуғбекнинг фарзандлари пешонасига халқига тўра турли хил тамгалар босилиб келиши ўзини шер деб билган хар қандай эр йигитга алам қилади. Узоққа борманг — собиқ ва соғуқ қизил империя шундоғам жангу жадаллардан безган халқнинг боши устидоғам оловли қамчисини тинмай ўйнатиб турган маҳалда Гдлян, Иванов ҳамда уларнинг

америкаликлар бир ойлик масоҳига машина сотиб олишлари мумкин, деймиз. Нимага улар тўку биз мундайроқ, дея ёзғирамиз. Уйлаб кўрма-яқимизки, «мундайроқ» лиғимизга ҳукумат эмас, ўзимиз сабабчи. Маошимизга машина туғул, бир қоп иккинчи навили уни сотиб ололмаётганимизга «катта»лар эмас, ўзимиз айбдор. Эшматнинг бирор-бир «ёғирроқ» жойга кириб олганини эшитиб, Тошкентнинг бадананда чўмоли ўрмалайди. «Кимга қанча пора бериб ишга кирди экан бу хумлар», дейди. Эртага ўша Эшматнинг ишлари юришиб, хусусий фирмани ташкил этса, бунисининг пайтавасига курт тушади. Қўзи олма тортпими, демак, кимгадир қуруғидан

ши — иккинчи, балки учинчи масала. Сиз нима десангиз деяверинг: биз пора олишдан қўра, уни беришнинг йўлларини кўпроқ билимиз. Раҳбарнинг хонасига кирдикми, тезроқ чиқиб кетса-ю «аталган» ни столийнг тортмасига тиқиб қўйсам, деб ўйлашимизни бирдан ДАН инспектори тўсдимми, ҳаёлимизга келган биринчи фирмани шу бўлади: қанча берсам қўнларкимиз? Кейин машинадан тўшамиз-да, аввалдан тайёрлаб қўйган «бешоэталлик» ни бармоқларимиз орасига қисиб, ҳали чаккасига қўлини тираб ўзини тантишига улгурмаган ДАН ходимининг қўйишга киришга уринимиз.

Булар пора беришнинг ибтидий усуллари. Ҳозир бунинг шундай замонавий, математик йўллари кашф этилганки, бу фанга асос солган ал-Хоразмийнинг тушига ҳам кирмаган. Утган ой 30 минг маош олган «босс» бу сафар 90 минг олса, ойлигим ошгандин-да, дея мийғида қилиб қўверлади. Эртага ўлини суннат қилмоқчи бўлган ҳоким бунанинг уйига янни тонна гўш, яна шунча микродога тош босадиган гуруч билан пахта ёғи «ғосмондан тушиб» қолади. Трест бошлиғи бўлиб ишлагани

ПОРА ОЛИНМАЙДИ... БЕРИЛАДИ!

чиркин ҳамтовоклари ўзбеки порохўр, қолғич деб атади. Буларнинг ҳаммаси — мактабга эндигина қадам қўйган биринчи синф ўқувчисидан тортиб, эртага ўлиши аниқ бўлиб турган чолчага пора олади ёки пора беради, дея бутун бир миллатга «ташхис» қўйди. Турли давлат раҳбарлари уёқда турсин, кички-и-на амалдору оддий фуқаролар ҳам «пора олаётган» ёки «пора бераётган» и устидоғам хўбаси олиниб, қўллари қулгоғига етар-етмас даражада кишанлиб, узок Сибирнинг гадойтипмас бурчакларига қулқ қилинди. Булар ҳам етмагандек, халқнинг балоғатга етиб улгурмаган, гулгул очилган қизлари «гдлянчилар» томонидан эўрланди, хўрланди. Эшматнингиз бор — Тошкентнинг «Қўнча» даҳасида яшовчи бир ҳомилдор аёлнинг қорни ёрилиб, кипқизил гўш бўлиб турган қаққори қоптоқ қилиб тепилди. Уқганимиз бор — қолхоз раисига «омбор мудар» бўлиш учун 2 минг сўм пора берган» отахоннинг оғзидоғи биргина тишини айнан Гдляннинг ўзи кўзи тоза бриллиантдан бўлган узуги билан уриб сандирган. Тирноқлари орасига қузидрилган игналар тиққан ва бу аэобларга ортиқ дош беролмаган бечорадан «ростдан ҳам раисга пора берган» ҳақида хат ёздириб олган. Отахон хат охирида «Толиб Тешаев» деб имзо чекади-ю, ўзи билан бирга қолхоз раиси — Эҳсон Тожиевни ҳам олиб кетгани ҳақида қайсидир тоштурманнинг қоронги камерасида эшитиб, бошини тошга уради.

«Илгор»ликлар шўро замонида турган усул ҳозир жуда оммалашиб кетганга ўхшайди. Кимдир эзгу ният билан билим, заковат, жисмоний тайёргарликни қўриқдан ўтказиб, шўро замонида турган усул ҳозир жуда оммалашиб кетганга ўхшайди. Кимдир эзгу ният билан билим, заковат, жисмоний тайёргарликни қўриқдан ўтказиб, шўро замонида турган усул ҳозир жуда оммалашиб кетганга ўхшайди.

«Илгор»ликлар шўро замонида турган усул ҳозир жуда оммалашиб кетганга ўхшайди. Кимдир эзгу ният билан билим, заковат, жисмоний тайёргарликни қўриқдан ўтказиб, шўро замонида турган усул ҳозир жуда оммалашиб кетганга ўхшайди. Кимдир эзгу ният билан билим, заковат, жисмоний тайёргарликни қўриқдан ўтказиб, шўро замонида турган усул ҳозир жуда оммалашиб кетганга ўхшайди.

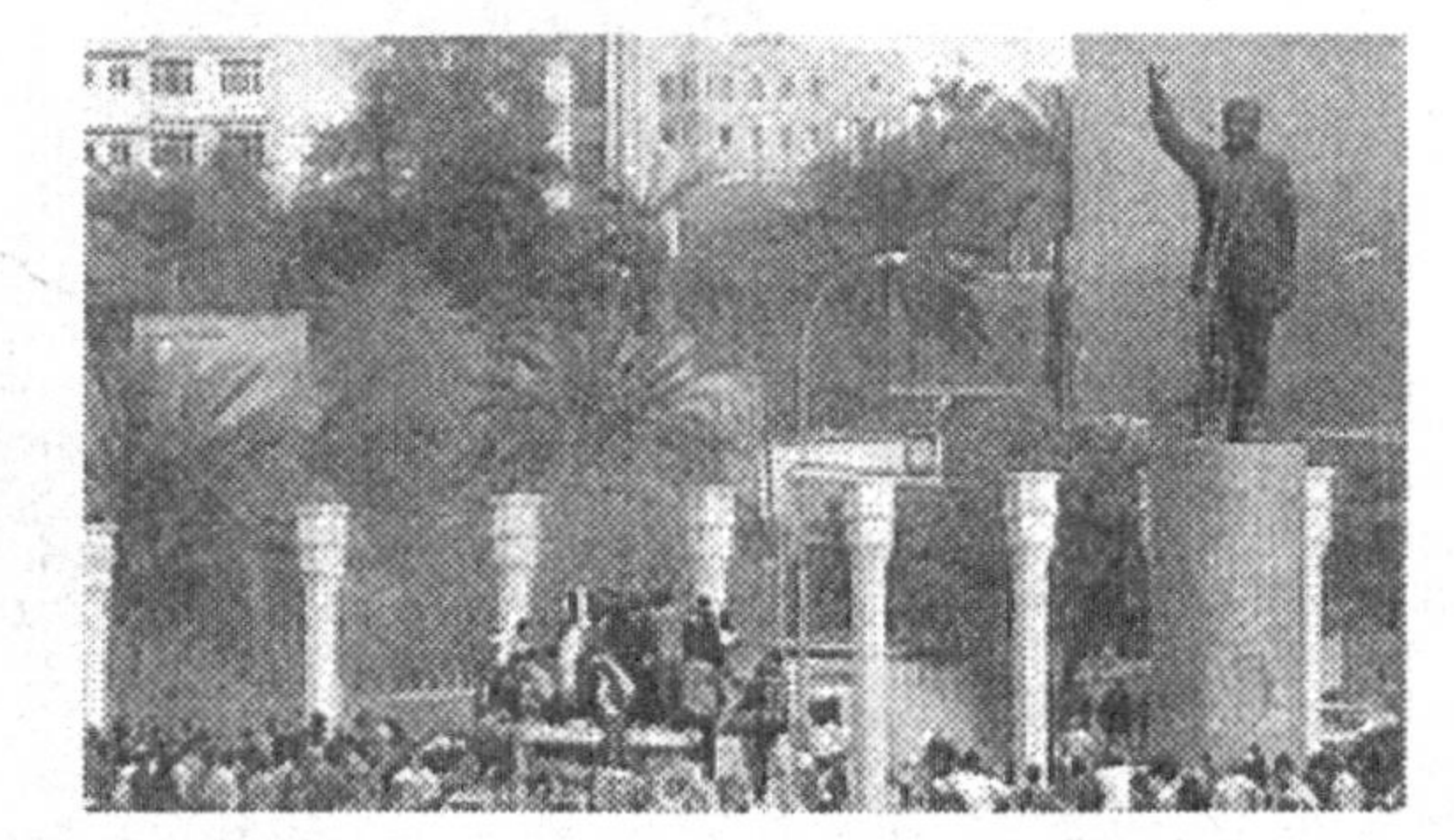
«Илгор»ликлар шўро замонида турган усул ҳозир жуда оммалашиб кетганга ўхшайди. Кимдир эзгу ният билан билим, заковат, жисмоний тайёргарликни қўриқдан ўтказиб, шўро замонида турган усул ҳозир жуда оммалашиб кетганга ўхшайди. Кимдир эзгу ният билан билим, заковат, жисмоний тайёргарликни қўриқдан ўтказиб, шўро замонида турган усул ҳозир жуда оммалашиб кетганга ўхшайди.

«Илгор»ликлар шўро замонида турган усул ҳозир жуда оммалашиб кетганга ўхшайди. Кимдир эзгу ният билан билим, заковат, жисмоний тайёргарликни қўриқдан ўтказиб, шўро замонида турган усул ҳозир жуда оммалашиб кетганга ўхшайди. Кимдир эзгу ният билан билим, заковат, жисмоний тайёргарликни қўриқдан ўтказиб, шўро замонида турган усул ҳозир жуда оммалашиб кетганга ўхшайди.

Дараклар

Янги ҳукумат тараддуди

“Садам Хусайнинг Бағдогдаги улкан ҳайкали ағдарилиши рамзий маънода диктаторлик режимининг ҳам кулаганини англатади”, деб ёзмоқда хоржик мат-

буоти. Ҳозирда коалиция кучлари бошбодқлик авж олган пойтахтда тартиб ўрнатишга ҳаракат қилияпти. Шу билан бирга иттифоқчилар раҳбарияти Ироқда муваққат ҳукумат тузиш масаласида ҳам бош қотирмоқда. Кузатувчилар фикрича, ҳукумат бошлиғи кўп йиллар хоржида яшаб келган йирик сармоядор Аҳмад Чалабий бўлиши мумкин экан.

Яна айрим манбаларда АҚШнинг истеъфодаги генерали Ж. Гейнар вақтинча раҳбарликка тайинлиши мумкинлиги айтилмоқда.

Дамашқ Вашингтон талабига рози

Айрим ОАВ Ироқдаги уруш якунлангач, АҚШнинг навбатдаги ишончи Сурия бўлажак ҳақида хабарлар тарқатганди. Қўшма Штатлар Давлат котиби Колин Пауэл расмий баёнотида бу хабарларни рад этди. Пауэл фикрича, Вашингтон Суриядан Ироқ раҳбарларига бошлана бермасликни талаб қилган ва Дамашқни С. Хусайн ҳокимияти асратларини бартараф эттишда ҳамкорликка чақирган. Давлат котиби таъкидлашча, Сурия ҳукумати Вашингтон талабини қабул қилган ва бу борада Қўшма Штатлар билан ҳамкорлик қилишга тайёр.

Озодлик кўчасидаги қотиллик

Айни пайтда Россия матбуотининг биринчи рақамли мавзуси Дума депутаты, “Либерал Россия” партияси лидери Сергей Юшенковга уюштирилган қотиллик масаласи бўлиб турибди. Журналистлар жиноят юзасидан турли халқаро версияларни келтиришмоқда.

“Юшенковнинг маъво этилиши сиёсий қотилликнинг мумтоз намунаси”, деб ёзди “Независимая газета” ҳам “Либерал партия” раҳбарига қилинган қотиллик сиёсий аҳамиятга эга эканини билдирмоқда. Таҳлилчилар фикрича, Юшенков доим ноқонуний сиёсий уйинларга қар-

ши курашиб келган ва бу баъзи доираларга ёқмай қолган.

Маош камайтириладиган бўлди

Яқиндан бўён иқтисодий бўҳронлар кўчасига кириб қолган “American Airlines” авиакомпанияси раҳбарияти оғир вазиятдан имкон қадар тезроқ чиқиб кетиш тadbирларини кўрмоқда. Компанияни муқаррар банкротликдан сақлаб қолиш мақсадида ходимлар маоши қисқартириладиган бўлди. Мутахассислар фикрича, бу тadbир йирик бирлашма келажаги хавф солиб турган инқирознинг олдини олишга ижобий таъсир этади. Бундан ташқари, молиявий аҳволнинг ёмонлашуви муносабати билан 7000 ходим ишдан бўшатиладиган бўлди.

Пневмонияга ўхшаш касаллик яшин тезлигида тарқалишда давом этапти. Маълумотларга қараганда, шу кунгача Хитойнинг ўзида бу вирусдан 89 киши вафот этган, яна юзлаб беморлар оғир аҳволда.

Номаълум касалликнинг давоси топилди

Пневмонияга ўхшаш касаллик яшин тезлигида тарқалишда давом этапти. Маълумотларга қараганда, шу кунгача Хитойнинг ўзида бу вирусдан 89 киши вафот этган, яна юзлаб беморлар оғир аҳволда.

Ишлаб чиқиб, уларни амалиётга татиб қўйиш. Бундан ташқари, ташиқлот иштирокида ногирон ва каровис болаларга гамжурлик кўрсатишдек савобли ишлар амалга оширилмоқда. САФЕ Бош офиси амалга оширган лойиҳалар доирасида Гематология ва қон қўйиш илмий-тадқиқот институтидан 38000, Ногиронларни соғломлаштириш марказидан 13000 нафар бемор ҳамда Тошкентдаги 1 сонли Меҳрибонлик уйининг 330 нафар тарбияланувчисига бегараз ёрдам кўрсатилди. Бундан ташқари, New Норе соғломлаштириш маркази, “Здрав-плюс” Тошкент, Халқаро клиникасининг минглаб беморлари ҳамда кўплаб ўрта мактаблар ҳам САФЕ кўмагидан баҳраманд бўлди.

“Аэрофлот” “ўроқ-болга”дан воз кечмоқчи эмас

Ўтган йил охирида “Аэрофлот” ўроқ-болга тасвири туширилган компания рамизини ўзгартирмоқчи эканини маълум қилган эди. Бироқ хоржида ўтказилган маркетинг тадқиқотларида шу нарсга маълум бўлдики, аксарият чет элликлар авиакомпанияни айни шу 70 йиллик тамга орқали таниб қилишадиган экан. “Бу рамиз “Аэрофлот” номи билан шу қадар уйғунлашиб кетганки, уни ўзгартириш ҳам осон эмас”, дейди компания директори Л. Кошляков. Шунингдек, унинг таъкидлашча, компания яқинда бир қанча “Боинг” ва “Аэробус” самолётларини сотиб олади. Бу орқали эса хизмат сифатини янада яхшилаш кўзда тутиляпти.

Интернет хабарлари асосида Абдул СОБИР тайёрлади

Фаолият

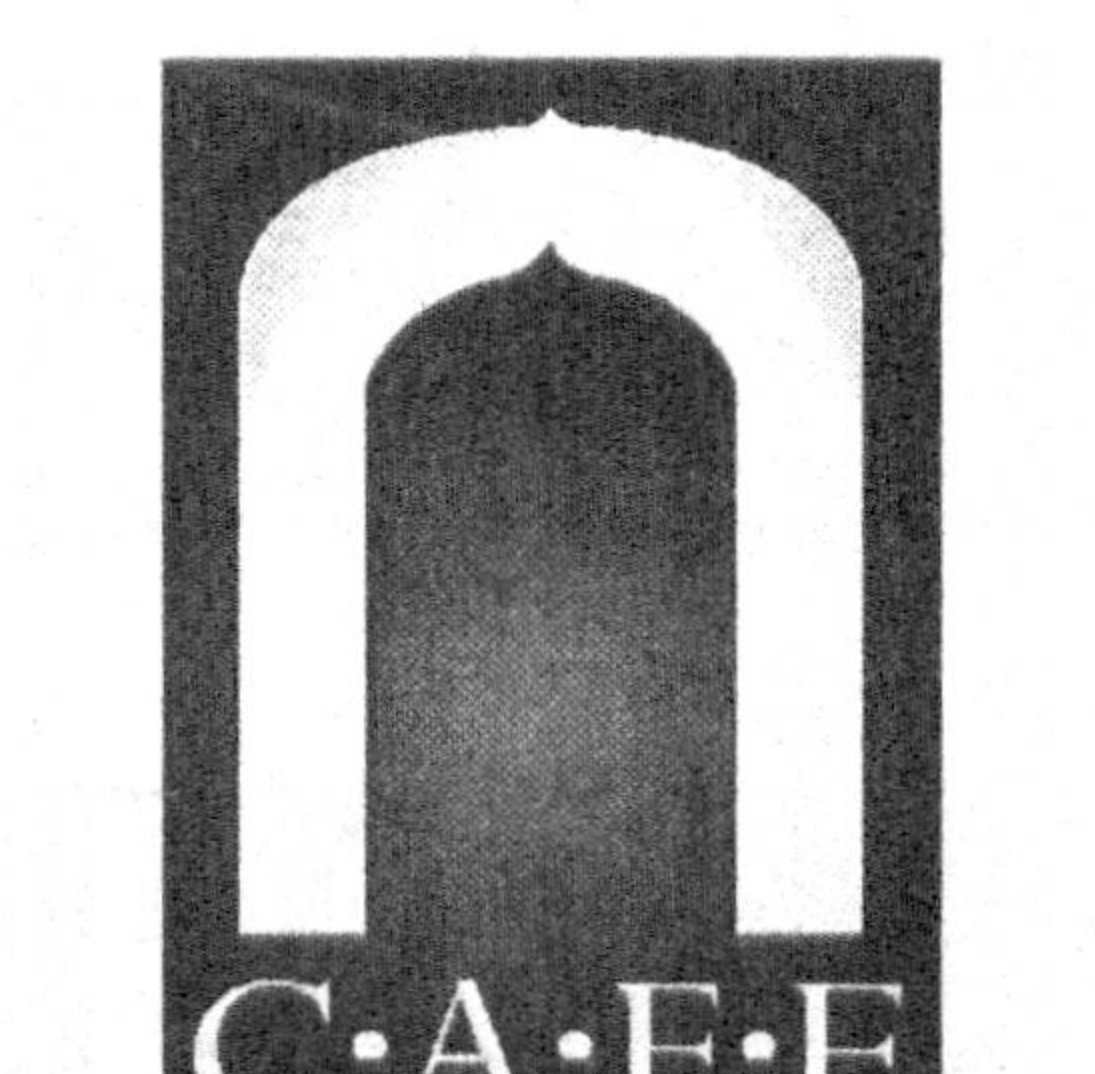
Давлатимизнинг ташқи сиёсий алоқаларида Америка Қўшма Штатларининг муҳим ўрни бор. Ҳозирда Ўзбекистон океанорти мамлакатини билан молия, қишлоқ хўжалиги, ахборот технологиялари, маданият, экология, соғлиқни сақлаш соҳаларида ҳамкорлик қилиб келяпти. Дийримизда АҚШнинг бир қанча давлат ва нодавлат ташкилотлари рўйхатга олинган ва улар юртимиз иқтисодий-сиёсий ҳаётида ўз мавқеига эга. Ана шундай ташкилотлардан бири САФЕ (Central Asian Free Exchange — “Марказий Осиёга бегараз ёрдам”) дир. САФЕ 1991 йил ноябрь ойида Тошкент шаҳри ва Фарғона вилоятида ўқув дастурлари бўйича ўз фаолиятини бошлаган. Ўзбекистон ва Афғонистонда хайрия ташкилоти сифатида рўйхатга олинган САФЕ ўз олдига ўзбек ва афғон халқига инсонпарварлик ёрдами қўрсатиш мақсад қилиб қўйган. САФЕчиларнинг фикрича, ҳақиқий тараққиёт фақатгина халқларнинг маданий қадриятларига ҳурмат-эҳтиром кўрсатиш билан эришиш мумкин. АҚШлик кўнглилардан иборат САФЕ ходимлари маҳаллий аҳоли орасида яшаб, урф-одатларимизга ҳечқис хурмат намуналарини кўрсатишяпти.

Ҳозирда САФЕ тадбиркорлик, соғлиқни сақлаш, таълим, қишлоқ хўжалиги, ахборот технологиялари соҳаларини ривожлантириш йўлида лойиҳалар ишлаб чиқиб, уларни амалиётга татиб қўйиш. Бундан ташқари, ташиқлот иштирокида ногирон ва каровис болаларга гамжурлик кўрсатишдек савобли ишлар амалга оширилмоқда. САФЕ Бош офиси амалга оширган лойиҳалар доирасида Гематология ва қон қўйиш илмий-тадқиқот институтидан 38000, Ногиронларни соғломлаштириш марказидан 13000 нафар бемор ҳамда Тошкентдаги 1 сонли Меҳрибонлик уйининг 330 нафар тарбияланувчисига бегараз ёрдам кўрсатилди. Бундан ташқари, New Норе соғломлаштириш маркази, “Здрав-плюс” Тошкент, Халқаро клиникасининг минглаб беморлари ҳамда кўплаб ўрта мактаблар ҳам САФЕ кўмагидан баҳраманд бўлди.

“Аэрофлот” “ўроқ-болга”дан воз кечмоқчи эмас

Ўтган йил охирида “Аэрофлот” ўроқ-болга тасвири туширилган компания рамизини ўзгартирмоқчи эканини маълум қилган эди. Бироқ хоржида ўтказилган маркетинг тадқиқотларида шу нарсга маълум бўлдики, аксарият чет элликлар авиакомпанияни айни шу 70 йиллик тамга орқали таниб қилишадиган экан. “Бу рамиз “Аэрофлот” номи билан шу қадар уйғунлашиб кетганки, уни ўзгартириш ҳам осон эмас”, дейди компания директори Л. Кошляков. Шунингдек, унинг таъкидлашча, компания яқинда бир қанча “Боинг” ва “Аэробус” самолётларини сотиб олади. Бу орқали эса хизмат сифатини янада яхшилаш кўзда тутиляпти.

та лойиҳа асосида 2,8 млн. АҚШ доллари миқдорига бегараз ёрдам кўрсатди. Соғлиқни сақлаш борасида ҳам каттагина ишлар қилинди. Умумий қиймати 1 млн. АҚШ доллари ташкил этувчи тиббиёт асбоб-ускуналари сотиб олинди ва Тошкент шаҳридаги тиббиёт муассасаларига тақдим этилди. 1000 дан ортиқ тиббиёт оид адабиётлари ҳамда бир неча минг инглиз тилидаги китоблар САФЕ кутубхоналарига тарқатилди. Инсонпарварлик ёрдами

SAFE — «МАРКАЗИЙ ОСИЁГА БЕГАРАЗ ЁРДАМ»

кўламни кенгайтириш мақсадида USAID билан шартнома имзоланди. — Фарбий Афғонистон ҳамда Ўзбекистоннинг Гулистон ва Навоий шаҳарларида офисларимизни очмоқчимиз, — дейди САФЕ Президенти жаноб Жефф Ли-верман. — Биз бу орқали имкон қадар кўпроқ одамларга ёрдам беришимиз мумкин. “Марказий Осиё аҳолисининг яшаш тарзини яхшилаш, ўзалигини англаш, маданиятини ривожлантириш йўлида виждонимизни кўрсатишга ташкилотнинг ҳодимлари ўз ишларидадан мамнуният туйишмоқда. Биз Ўзбекистон тараққиётга оз бўлсада хиссамизни қўшсак, ўзимизни бахтиёр деб билардик.

САФЕ Ўзбекистондаги хоржий тилларни ўрганишга бўлган юқори даражадаги талаб ва эҳтиёжини инобатга олиб, инглиз, испан, немис тилларини ўрганиш бўйича қишлоқ мутахассислар учун курс мuddатли ўзбек тилини ўргатиш курслари ҳам фаолият юритилмоқда. Булардан ташқари, САФЕ Корпорацияси Андижон, Фарғона, Қўқон, Самарқанд ва Тошкент шаҳарларида кутубхоналар ташкил қилган. Инглиз тилидаги турли китоб, газета-журнал ва видеотасмалар ёрдамида TOEFL, GRE, GMAT имтиҳонларига тайёрланиш мумкин. Кутубхона аъзолари инглиз тилида бериладиган дунё янгиликларидан сунъий йўлдош орқали хабардор бўлишади. Инглиззабон меҳмонлар иш-

тироқида тез-тез суҳбатлар уюштириб турилади. САФЕнинг Самарқанд офиси — СамСЕДАда инглиз тили нафақат ўқувчи талабалар, балки ўқитувчиларга ҳам ўргатилади. Самарқанд Давлат чет тиллар институти билан ҳамкорлик қилаётган СамСЕДА бир қанча лойиҳалар устида иш олиб боради. Масалан, 2002 йил октябр ойида инглиз тили ўқитувчиси Кай Стувененс “Ақлан ва жисмонан заиф талабаларга инглиз тилини ўқитиш” дастури асосида таълим бера бошлади.

Тошкент Тараққиёт маркази (Чорсу) да инглиз, испан тилларини мукамал ағзалаш имконияти бор. Марказ Ўзбекистон Инглиз тили ўқитувчилари Ассоциацияси (UzTEA) ни қўллаб-қувватлаб, ESL методологиясида таълим бера бошлади. Ўзбекистон Давлат жажон тиллари университети билан ҳамкорликда “Maghamat” (Uzbek Coursebook for Beginners) китоби нашр этилди.

Тил таълими директори Френсис Русбек хонимнинг фикри билан ўзбек тилида қийналмасдан галлашиши, ўзбек халқига бекиёб ҳурмат намунасини кўрсатгани, очғичи, бизни қувонтирди. Френсис хонимнинг бевосита раҳбарчилигида юзлаб тил ўрганувчилар бу ерда ташкил этилган инглиз ва испан тили курсларини иштирок этишмоқда. 2 та кутубхона (“Мустақиллик”, “Ешлар”) да эса инглиз, испан ва немис тилларидаги турли китоблардан фойдаланиш, аудиокассеталарни тинглаш, BBC World News дастурини ҳар кун кўриш ва

хафтасига икки мартаба инглиз тилидаги фильмлари томоша қилиш мумкин. Шунингдек, ушбу марказда адабий алмашинув бўйича мутахассис жаноб Гари Дик ўзбек адабиётшунослари (масалан, Абдуқодир Хайитметов) ҳамда ЎзДЖТУ таржимашунослари билан ҳамкорликда ишлаб, Алишер Навоийнинг “Лисон ут-тайр” асарини ўзбек тилида инглиз тилига ўғирмоқда. Таржима Нью-Йорк ва Тошкент шаҳарларида нашр этилиши режалаштирилган.

САФЕНИНГ МОЗОРИ ШАРИФИ

офиси Афғонистон аҳолисига инсонпарварлик ёрдами кўрсатиш билан бирга уларни таълим, қишлоқ хўжалиги, фан-техника, маданият соҳаларида ҳам қўллаб-қувватлаётган. 2002 йилда Афғонистонга 551000 АҚШ доллари миқдорига инсонпарварлик ёрдами берилди. Балх вилояти Давлатобод туманида эса компьютер курслари ташкил этилди. Ахборот технологиялари оид инглиз тилидаги компьютер қўлланмалари дариий тилига таржима қилинди. Бир қатор таълим муассасалари таъмирланиб, керакли ўқув жиҳозлари билан таъминланди. Балх университети инглиз тили ўқитувчилари ва талабалари учун ўқув қўлланмалари яратилди. Университетга 543 донна дарслик бепул тақдим этилди. САФЕ 2003 йилда Мозори шарифда 3 та мактаб қуришни режалаштирган. Ўтган йили САФЕ ўз ҳамкорлари билан биргаликда афғонларга озиқ-овاق таъминоти, қишлоқ қишлоқ-кечак ва бошқа нарсаларни тарқатди.

САФЕ ўз лойиҳаларини “Здрав-плюс”, SIDA, SOROS, IREX, World Concern, British Council, ACCELS, USAID, Counterpart Consortium каби бир қанча хоржий нодавлат ташкилотлар билан ҳамкорликда амалга оширяпти. Ҳозирда САФЕчилар янги-янги лойиҳалар устида бош қотирмоқда. Мақсад эзгу: Ўзбекистон ва Афғонистон тараққиётга қўлдан келганча хисса қўйиш. Бу хайрли амалларда биз уларга муваффақиятлар тилаб қоламиз.

Мухиддин АБДУРАСУЛОВ

Маҳалла

Мустақиллик даврида мамлакатимиздаги мавжуд иқтисодий сиёсий вазиёт фуқароларнинг ўзини-ўзи бошқариш органлари фаолиятини қайта шакллантириши тақозо эта бошлади. Зеро, Ўзбекистонда коммунистик мафқуранинг барбод бўлиши натижасида собик тузум яратган ўзини-ўзи бошқариш таянч тизими ташкилотлари (касба-ушма-малари, комсомол ташкилоти, фахрийлар кенгашлири, маданият жамғармаси, атроф-муҳитни муҳофаза қилиш ташкилотлари)нинг иқтисодий фаолияти самарасиз кечди. Бироқ ана шундай мураккаб даврда ҳам аъёнанив миллий кадрларнинг ўзида мужассамлаштирилган, аҳолига яқин ва тушунарли бўлган ўзини-ўзи бошқарувчи ташкилот — маҳалланинг таъсири республикада кун сайин ортиб боради.

Президент 1992 йил 25 январда Тошкент шаҳри маҳалла фаоллари билан бўлган учрашувда маҳалланинг янги жамият қуриши ва бозор муносабатларига ўтиш жараёнидаги ўрни ҳақида гапирар экан: “Урганилган мумимо ва масалалар кўп. Булар бозор иқтисодиётига ўтиш шароитида аҳолини иқтисодий жиғмога қилиш, болалар тарбияси, дин ва диндорлар масаласи, тобора илдиз отиб бораётган жиноятчиликка қарши кураш масаласидир. Мен бу ишда маҳалла фаолларига таянман ва сизлардан ёрдам сўрайман”, — деб маҳаллага катта ишонч билдирган эди. Ушбу вазиёфани адо этиш учун эса маҳалланинг ҳуқуқий асосларини яратиш зарур эди. Шу муносабат билан маҳалла Ўзбекистон Республикаси Конституциясининг 105-моддасига ва 1993 йил 2 сентябрдаги “Фуқароларнинг ўзини-ўзи бошқариш органлари тўғрисида”ги Қонунга мувофиқ, ўз ҳуқуқий мақоми ва ваколатларига эга бўлди. Олий Мажлисининг 1999 йил 14 апрелда бўлиб

ўтган XIV сессиясида қабул қилинган “Фуқароларнинг ўзини-ўзи бошқариш органлари тўғрисида”ги Қонуннинг янги таҳрири бундай анда мустахкамлади. Бу ҳужжат ўзини-ўзи бошқариш соҳасини тубдан ислоҳ қилиб, уни қайта қуришнинг ҳуқуқий асос-

ЎЗИНИ-ЎЗИ БОШҚАРИШ

У бугун қандай ҳуқуқий асосларга эга?

ларини белгилаб берди. Ушбу қонунда белгилангандек, фуқароларнинг ўзини-ўзи бошқариш органлари маҳаллий давлат ҳокимияти тизимида ўзини-ўзи бошқариш мустақил, кўп қиррали ваколатларга эга, жамиятнинг пойдевори ва таянч ҳисобланган ўзини-ўзи бошқарувчи жамоат ҳуқуқий мақоми олдди. Шунингдек, таъкидлаш жоизки, мазкур ҳуқуқий метёрлар иқтисодий-сиёсий, маънавий ҳаётида катта тарихий воқеа бўлди. Бугун давлатимиз сиёсий-иқтисодий суверенитетга эришган бир пайтда давлат қурилишининг миллий шаклини тиклаш, ҳалқимизнинг иқтисодий турмушида тарихий, миллий аъёна ва урф-одатлардан тўлароқ фойдаланишга ақтиёб қўйилди.

Эндиликда мамлакатимиздаги мавжуд 10 мингга яқин маҳаллаларда фуқаролар йиғини ўзини-ўзи бошқаришнинг асосий бўғини сифатида тан олинди. Бу эса ўз навбатида, маҳаллаларнинг мавқени кўтарди, уларнинг ҳуқуқий мақоми, салоҳияти ва вазифаларини белгилади.

Маълумки, ҳозир давлат ҳокимияти марказий органлари ваколатларини жойлардаги бошқарув идоралари ва жамоат ташкилотларига босқичма-босқич ўтказиш ҳамда фуқароларнинг ўзини-ўзи бошқариш органларини ҳар томонлама мустахкамлаш ва фуқароларга ечим топиб, фуқароларга етказадиган маърифатли, ташаббускор кишиларга топшириш вақти келди. Чунки ҳозирги пайтда ўзини-ўзи бошқариш органлари Ўзбекистоннинг фуқаролик жамиятини барпо этиш йўлидаги “Кўчли давлатдан — кучли фуқаролик жамияти сари” тамоғилини бахаришда давлатнинг ишончли таянчига айланган бўлмоқда.

Гулноза ИСМОИЛОВА, ТДЮИ 2-курс магистранти

Акциядорлик тижорат «ПАХТАБАНК»

Барча хоҳловчи шахсларга моддий бойликларингиз, ноёб буюмларингиз ва ҳужжатларингизни сақлаш учун янги қулай хизмат тури — «Банк депозит катакчалари»дан фойдаланишни таклиф этади.

Банк бир ой муддат учун депозит катакчаларининг ҳажмига муносиб равишда атиги 900 сўмдан 2300 сўмгача хизмат ҳақи олади.

Банк қимматли буюмларингизнинг ишончли сақланиши ҳамда сир тутилишига кафолат беради!

Доимо Сизнинг хизматингизда!
«Пахтабанк» — фаровонлигингиз калитидир!

Тўлиқ маълумот учун телефонлар:
173-25-33, 78-20-91.

Луқма

Ҳозир ҳар бир вилоят ва шаҳарда хусусий ТВлар фаолият кўрсатяпти. Шу сабабли телевизор мурватиини қайси каналга бураман, бирор хонанда кўшиқ айтаётган бўлади. Бир кўшиқчи кун давомида 3-4 каналда такрор эшитишингиз ҳам мумкин. Айрим ёш хонандаларнинг саҳна кийимлари гашингизга тегади. Масалан, чиройли қўшиқчилар билан назарга тушган Нилуфар Раҳматованинг кўйлагини кўринг, бир энги мулақо аёқ, бир энги эса қўлдан икки қарчқузун. Баъзан бир ойи очки, бир ойи тўнгигача берк қўйлақда чиқади. Бу қайси миллатнинг кийими?!

Шу йил — Янги йил оқшомиди яна бир ёш аёл хонанда кўшиқ айтиди (исми-шарифини эслаб қолмадим): қўйлагининг олд қисми тиззадан тепади, орқаси эса ерга судралиб турибди, гўёки товуснинг думидай. Эки Севара Назархон “Ваганим” деб қўйлапти-ю, қўйлагининг энги мулақо аёқ, кўкрак ҳам, елка ҳам очки, худди қўйнинг. Нега биз Фарбога таклиф қилишимиз керак? Ахир Алла Пулгачёва атлас қўйлақ кийиб қўшиқ айтмайди-ю, нега бизнинг хонандалар кийинишда Алла Пулгачёвдан андоза олади? Тунов кўни Лариса Москвитёва деган рус кизи чиқиб, “Хонон бўламиз” қўшигини айтиди, кийимини кўриб, қўшигини эшитиб: “Яшавор, Лариса!” — дедордим.

“Ола байроқ” кийинишда эркак хонандаларимиз ҳам аёлларимиздан ўзбек кетишяпти хоҳида. “Асп” гуруҳининг хонандаси Абдуллазиз Карим “Узун, узун армонлар” дея қўшиқ қўйлаётган-ю, дала-тузда ёки шаҳар кўчаларида қўлларини телбаларга ёйиб, худди ит қўлаётгандай чопган-чопган. “Болалар” гуруҳи хонандаси Тохир Содиковнинг ҳам чарм камузуда, кинчиқлари очки ҳолда ашула айтишига нима дейсиз? Кейинги пайтда қўлга узук тақиб чиқадиган хонандалар ҳам қўлайиб бораёпти. Бир қўлга тақса ҳам майли, икки қўлда ҳам узук. Уларни кўриб, халқимизга бир галати шёръ келиб қолди.

Кўшиқчига кўриқчу керакми?

хоразмлик хонанда Оғабек Собиров ва яна бир қанча кўшиқчиларнинг саҳнада ўзларини тўтишларида қўлгина хонандалар ибрат оلسа азайди.

Малик БОЙМАТОВ

Сана

Сўнги уч-тўрт аср мобайнида ижтимоий, иқтисодий ва маданий таназул шароитида яшаган Туркистон халқларининг XX аср бошларида жадидчилик ҳаракати тўғрисида ўқиб-ўқиб...

Шунинг учун "Таржумон"нинг доимий ўқувчиси бўлибгина қолмай, ўзи ҳам шундай маърифат нурларини ёнғичи жаридалар чиқариш ёки шундай хайрият ишга киришган ватандошларига маънавий ёрдам бўлиш вазифасини ўз олдига қўйди.

Саид бу газета фаолиятига муносабат билдиришда ҳам оқини қора, қорани оқ дейиш йўлидан борди: "Дунёни кўриш билан, — деб ёзади у, — диний хурофотга қарши кураш эълон қилган бу газета диннинг ўзини маҳкам ушлашга тарғиб қилиб, кўп нарсани фойдаланиб четга чиқиб кетиши...

фойдаланиб четга чиқиб кетиши иқтисодий саводсизлик белгиси сифатида талқин этди. "Жамияти хайрия"ларнинг кўпайиши ва уларнинг ўз олдига турган вазифаларини ҳалол бажаришида миллий тарихийликнинг иқтисодий-маънавий базасини кўрди.

бўлиб олдилар. Унинг газеталарида чоп этилган жиддий мақодаларга чор амалдорлари эътиборини жалб этиб, улар кўп бишани янги давр ёлғарининг тарқалишига монелик қилишди. Бу ҳам айтилгандай, дастлаб "Оқ" ёки "Кўз" салтанатнинг воқе...

тон" ва "Садои Фарғона" газеталари майдонга келди. Шу йили ўзбек миллий ўзбек театри "бузилди". Шу йили Чўпоннинг тўққа адабий-танқидий асарлари билан бирга "Қурбон жаҳонат" ва "Дўхтур Муҳаммад" ҳикоялари эълон қилинди. Нигоҳи до...

миллий уйғониш ҳаракатининг кўзгусига айланганди. Миллий вақтли матбуот тарихига бағишланган ишларда "Садои Туркистон"нинг 66-сонидан кейин тўхтаб қолганига сабаб сифатида яқин-яқингача иқтисодий қийинчилик кўрсатиб келинди. Аммо янги топилган маълумотларга қўра, бу иқтисодий қийинчилик ўрилин-ўринсиз жарималар билан юзага келтирилган ва чикмай қолганидан кейин унинг на шу, на бошқа ном остида чиқишига тиш-тирноғи билан қаршилик кўрсатган куч Туркистон генерал губернаторлиги ва унинг "охракна"си — мудофиа бўлимидир.

да чиққан яна бир нашр — "Кенга" газетасидир. 1917 йил 25 майдан чиқа бошлаган бу газетанинг биринчи сонига Аҳмад Заки Валидий имзо чеккан. Аслида мазкур газета нашрига шу эътибор билан эътибор берилган. Лекин ўша вақтда Валидий газетани "қали"ни Мунаввар қорига қолдиришни режалаштирган эди. "Шўрон ислом" ўрнига чиққан бу газетанинг олдида қўйилган мақсад Туркистондаги Таъсис мажлиси Давлат думасини муслмонлаштириш эди. Маҳаллий халқ вакилларининг давлат идораларида салмоқини яратиб ордани Валидий ва Мунаввар қорни бугунги мустакил Ўзбекистон сари дадил қадам ташламоқчи эдилар...

МИЛЛИЙ МАТБУОТИМИЗ ОТАБЕГИ

Мунаввар қори Абдурашидхонов таваллудининг 125 йиллиги муносабати билан

салар ёзди. "Ёш ва онгли савдогарлар, ислоҳчи уламолар тайёрлаш керак", деб анчагина қичқирди.

Мунаввар қорнинг халқ йўлбошчиси бўлишига арзирли фазилатларини сезган Чор ҳукумати нафақат шахсан унинг ўзини, балки бу сиёсий арбобнинг томи маънодаги минбари бўлган газеталарини ҳам қаттиқ назорат остига олди. Катта иқтисодий қийинчиликларни енгиш эвазига қийиб турган газеталарига ўқитин ҳарималар солди, жиддий масалалар қўрилган мақодаларнинг эълон қилинишига ижозат бермади. Шундан кейин у "Осиё", "Турон", "Жаҳиқат" сингари газеталарини бошқа муҳаррирлар номидан нашр этишга мажбур бўлди.

анависларига айланиб қолдилар. Бу ҳол Биринчи жаҳон уруши бошланиши билан, айниқса, авж олди. Полковник Волков имзоси билан тасдиқланган бу хат Мунаввар қорнинг чор ҳукуматига ўта хавфли бўлиб қўрилган сўйиш ҳаракати ва дунёқараши тўғрисида бавосита тасаввур беради. Фақат "Хуршид" ва "Шўхрат" газеталарида эмас, балки Мунаввар қорнинг таъсир доирасидаги бошқа нашрларда ҳам унинг "сўйиш"даги фойдалари зарарли мақодалари мунтазам равишда соҳиб бўлди.

имо янгиликка қаратилган Мунаввар қор бу қувончли воқеаларнинг рўй беришида катта аҳамиятга эга ишларни амалга оширди. "Садои Туркистон"нинг расмий муҳаррири гарчанд Убайдулла Хўжаев ҳисоблансада, у — Русияда тахсил қўрган адвокат — ўзбек тилини мукамил билмагани учун аксар мақодаларни ёзиш, муаллифлар билан ишлаш, газетанинг ижтимоий қиёфасини белгилашда Мунаввар қори байроқни олиб кетган ижод аҳлидан ташқари бу нашр фаолиятида Камий, Абдулла Қодирий, Навилкин, Холмухаммад Охундий, Мирмулла Шермухаммадов, Бехбудий ва бошқалар фалол қатнашдилар.

Хотура

Ўзбекистон, юксалтар ёдни, ганж, ҳазина тупроқ қатлари. Қўтармоққа қодир, авлоднинг Ухлаб ётган Муҳаммадлар.

Муҳаммад! Бир вақтлар Бухоро ҳақида сиз қуйидаги жумлани ёзган эдингиз. "Бухоронинг батамом соғайиб кетиши учун — обидларнинг, бетакор қасрларнинг буюк мазмори — Синоси етишмай турбиди".

Бугун ҳам мен баъзан баланд давраларда, улуг халқнинг улуг сайларда, тантаналарида, оддий кунларида Сизнинг етишмаётганингизни сезиб қоламан. Ахир ким Сиздай муштақилнинг илк аёзли даврларидаёқ "Ҳеч кимга бермаймиз сени, Ўзбекистон", деб кураш майдонларига туша олган эди. Ким элга, юртга меҳру муҳаббатини шу қадар содда, шу қадар суоқли айта олган эди:

Кўрингани дуолар Қилар бизда моголар. Ганимга ҳам омонлик Тиллар ҳам моголар. Моголар ҳар жойда бор, Бизда бори қайда бор?

Бизнинг бўстон қайда бор, Шохимардон қайда бор, Сўлим Сурхон қайда бор, Самарқанд ном қайда бор-а, Ўзбекистон қайда бор?

Мен агар биз Сиздан Ватанини севишни, ёрни севишни, ардоқлашни, асрашни ургандик десам, бу сўзида қилча муболага йўқ. Кўзингиз тушган бўлса, забардаст ширамиз Қўтлибека Раҳимбоевада "Айт, қандай севайин" деган сатр бор. Сиз шундай, атрофингиздаги борки мавқудоти жон...

Алло!

Миннатсиз тақлифлар

Камина андақ шоир, андақ носирман. Илми қадимга қизиқман. Бироқ мендан на шоир, на ёзувчи, на тарихчи чиқди (буёғининг тагини қуйдираман, асабим қакшади).

Айтмадимми, ҳой, кўк чоқ, изидан — носвой. Бурақалла, энди бас. Муддаога ўтайлик. Ухлаб ётсам, қишлоқдан келган жиян туртиб ўйотди.

Тога, "семей" нима? "Семья"дир, яхшилаб қара, — дедим.

Тўғри келмайди, — дейди газетанга тикилиб.

Баққа ол-а, — дедим-у, жаҳлим қичиб, қўлидан юлиб олиб қарасам, "СМИ" — аббревиатура.

Бу — средства массовой информации — оммавий ахборот воситалари — ОАВ — дедим, — матбуот, телевидение, радио ОАВни ташкил этади.

Шундан кейин ўзича аббревиатуралар ясашга киришиб кетдим. Мана қаранг: — матбуот, телевидение, радио сўзларининг бош ҳарфларидан — МТР (эм-тээр).

— биринчи бўғинларидан — МаТеРа.

— аралаш — ёки МаТелРад, МаТелРа (оддий ёзганда — матера, материал...). Бу қисқартмалар ОАВдан кўра жарангли эшитилар экан. Гап оммалашмида. Мен бир айтдим-қўйдим, лозим кўрсанглар, қабул қиласизлар. Бўлмаса, хафа бўлиш йўқ.

Яна бир "ихтиро". Ҳозир "жўлғат пресса" деган иборани "сарик матбуот" деб ўғиршияпти. Бунинг бошқа бир мўқобили ҳам бор: "Ҳазоррега матбуот"! Ҳам сарик, ҳам бир марталик. А, лаббай? Камоли ахтиром ила Содиқ УЛФАТ

Халима ХУДОЙБЕРДИЕВА, Ўзбекистон халқ шоири

ЯССАВИЙНИНГ ЁНИГА КЕТДИ...

Мархум шоир ижодкорлар даърасида. (2000 йил).

— Алло, Халима опа, бугун "Овоз"даги шеърларингизни ўқидим. Зўр. Мен шеърларингизни яхши қураман. Сизни яхши қўраман.

Муънос куним кўзим тушса, Куяр осмон, тушунмайсан. Мени само тушунгайди, Сен, эй инсон, тушунмайсан.

Куйиб кўксим ўтар бўлсам, Оқар бўлсам, кетар бўлсам. Мени дарё тушунгайди, Сен, эй уммон, тушунмайсан.

Менинг борим эрур кўнглим, Менинг Ҷрим эрур кўнглим. Маънос, танҳо тушунгайди, Сен, эй хандон, тушунмайсан.

Кўнглим гул, кўзларим гулди, Юзим гул, кўларим гулди. Мени сабо тушунгайди, Сен, эй тўзон, тушунмайсан.

Маънос куним кўзим тушса, Куяр осмон, тушунмайсан. Мени Оллох тушунгайди, Сен, эй ҳокон, тушунмайсан.

Фуборимдир бўйи райхон, Миноримдир, тилим байрон — Мени дунё тушунгайди, Сен, эй нодон, тушунмайсан.

Хар гал шу шеърингизни ўқиб болашим билан юрагимга титроқ қилди. Назаримда, Жалолиддин Румий ҳазратлари Кўниёнинг сершовкин қўча...

Утган йили баҳорда Сирдарёда, Гулустон театрида учрашув кетаётган эди. Севимли устозимиз Абдулла Орипов катта меҳру муҳаббат билан сизга навабат берганларинда қарсақ, кўйи қирқк анча вақтча театрони ларзага келтириб турди. Сиз шеър кетидан шеър ўқирдингиз. Одамлар ора-орада саҳнага чиқиб, ёшроқлари кўнглингни олишга интилса, каттароқлари қўчоқлаб, ўпиб кетишарди. Сизга хат кетидан хат ёзиладу.

Ушанда қайтишимизда Ўзбекистон халқ шоири Усмон Азимнинг ҳазиллашгани эсимда. "Вой, номинг-ей, бутун театр Муҳаммадга хат ёзди-ей, бугун. Бунга юзта хат келганда, бизга иккита келиса нима бўпти, а?"

Кайтишда орқама-орқа машиналарда йўлга чиқдик. Йўл бўйи Сизнинг машинангиз бизнинг машинамиз...

Тақдимот

«ТАФАККУР»нинг янги мафаккури

Китоб урмасин... Воқеан, китобга, китоб муталаасига рағбат сусайиб кетгани руст гап. Бир варақ китоб кўрмасдан ҳам беҳисоб мол-дунёга эга бўлиш ёкини шўхрат таратиб, бахтиёр яшаб ўтиш мумкин экан, қаранг! Китобхонлик у ёқда турсин, хатто зарур келганда, мардикор ёллаб китоб ёзиш кўпроқ урф бўлиб қолгани ҳам сир эмас. Лекин, унутмаслик керакки, ҳар ишининг оқибати, увор-савоби бор. Агар биз уни-буни ваз қўрсатиб азалий сўздан, китобдан шу тариха йироқлашиб бораверсак — ифода танламоқ ўрин эмас, айтиваерайлик — бир кун келиб китоб уриши бор...

Китоб урса, ёмон уради. Эркин АЪЗАМ

«Коперникона тўнтариш» Нимжон ва қасалманд бўлиб турилган Кант оқилона кун тартибини ҳеч қачон бузмагани учун узоқ ва энг муҳими, ҳар жиҳатдан соғлом ва оғирмадан ҳаёт кечирган. Ай-тишларича, у кундалик ҳаёт тартибини бутун умри давомида фақат бир марта бузган экан. У ҳам бўлса, машҳур француз маърифатпарвари Жан Жак Руссонинг "Ижтимоий шартнома тўғрисида" асари эндигина босилиб чиққан кунлари, уни бутун дунёни унутган ҳолда, сўнги саҳифасигача ўқишга берилиб кетгани тўғрисида сўз берилган.

Исмаилов ТўХТАРОВ

Икки чол қиссаси "Қизим, тенг тенги, тезак қопил билан" деб насихат қилиб кўрдим. Марҳам. Бироқ Клараннинг қулониға гап кирмади. Охири тўй бўлди.

Абдулхамид ИСМОИЛ

Тириклик тимсоли Олимларнинг аниқлашича, одамнинг кўзи 200 та рангини фарқлай олар экан. Биз кизил, кўк, сариқ ранглари аралаштириб, мураккаб ранглари ҳосил қиламиз.

Дилшода СУЛТОНОВА

Мафқуравий қангалар Қангалар Шўро даврининг сўнги йилларида бир ашула тоза машҳур бўлди-да:

Қаргалар урса, қарайлик Маргилонинг йўлига. Ҳиди келиса маст бўлайлик Хандалакнинг бўйига.

Бу ашула айтилмаган тўй қолмади. Ҳамма ўйнади ўзи-ям. "Қаргалар" тугаши билан даврдан биттаси ўрнидан туриб бақиради: "Қаргалар" бўлсин, "Қаргалар"! Уйнайверди. Маъно-мазмун билан сарик чақалик иши...

VOA America Америка овози www.voanews.com/uzbek
• Дунё хабарлари
• Америка ҳаётдан лавҳалар
• Қўшма Штатлар сиёсати, иқтисоди, маданияти ва маърифатининг турли қирраларини акс эттирган маълумотлар
• Америка ва дунё жамоатчилигини боғловчи қадриятлар
• АҚШ ва Марказий Осиё муносабатлари
• Вашингтон-Тошкент алоқалари
• Демократия ва инсон ҳуқуқлари борасидаги жараёнлар
• Терроризмга қарши кураш босқичлари
• Дунёдаги долзарб воқеаларга Вашингтондан назар
Буларнинг ҳаммаси "Америка овози" радиосининг ўзбек тилида ҳавага узатиладиган дастурларида
Эшитишиларимиз ҳар кун алоҳида-алоҳида дастурлар ҳолида Тошкент вақти билан 17.30-18.00 ва 20.00-20.30 ораллиғида эфирга узатилади.
«Америка овози» радиосини қисқа тўлқин — УКВ 17.30-18.00 да 15470, 17555, 17730 кГцда 19 ва 16 метрларда; 20.00-20.30 да 7295, 9745, 15255 кГцда 41, 31 ва 19, шунингдек, Душанбе атрофида ўрта тўлқин 1143 килогерцада ва Ўш минтақасида FM 103,2 метрларда тинглаш мумкин.

«ТАФАККУР»нинг янги мафаккури
Китоб урмасин...
Воқеан, китобга, китоб муталаасига рағбат сусайиб кетгани руст гап. Бир варақ китоб кўрмасдан ҳам беҳисоб мол-дунёга эга бўлиш ёкини шўхрат таратиб, бахтиёр яшаб ўтиш мумкин экан, қаранг! Китобхонлик у ёқда турсин, хатто зарур келганда, мардикор ёллаб китоб ёзиш кўпроқ урф бўлиб қолгани ҳам сир эмас. Лекин, унутмаслик керакки, ҳар ишининг оқибати, увор-савоби бор. Агар биз уни-буни ваз қўрсатиб азалий сўздан, китобдан шу тариха йироқлашиб бораверсак — ифода танламоқ ўрин эмас, айтиваерайлик — бир кун келиб китоб уриши бор...
Китоб урса, ёмон уради. Эркин АЪЗАМ
«Коперникона тўнтариш»
Нимжон ва қасалманд бўлиб турилган Кант оқилона кун тартибини ҳеч қачон бузмагани учун узоқ ва энг муҳими, ҳар жиҳатдан соғлом ва оғирмадан ҳаёт кечирган. Ай-тишларича, у кундалик ҳаёт тартибини бутун умри давомида фақат бир марта бузган экан. У ҳам бўлса, машҳур француз маърифатпарвари Жан Жак Руссонинг "Ижтимоий шартнома тўғрисида" асари эндигина босилиб чиққан кунлари, уни бутун дунёни унутган ҳолда, сўнги саҳифасигача ўқишга берилиб кетгани тўғрисида сўз берилган.
Исмаилов ТўХТАРОВ
Икки чол қиссаси
"Қизим, тенг тенги, тезак қопил билан" деб насихат қилиб кўрдим. Марҳам. Бироқ Клараннинг қулониға гап кирмади. Охири тўй бўлди.
Абдулхамид ИСМОИЛ
Тириклик тимсоли
Олимларнинг аниқлашича, одамнинг кўзи 200 та рангини фарқлай олар экан. Биз кизил, кўк, сариқ ранглари аралаштириб, мураккаб ранглари ҳосил қиламиз.
Дилшода СУЛТОНОВА
Мафқуравий қангалар
Қангалар Шўро даврининг сўнги йилларида бир ашула тоза машҳур бўлди-да:
Қаргалар урса, қарайлик Маргилонинг йўлига. Ҳиди келиса маст бўлайлик Хандалакнинг бўйига.
Бу ашула айтилмаган тўй қолмади. Ҳамма ўйнади ўзи-ям. "Қаргалар" тугаши билан даврдан биттаси ўрнидан туриб бақиради: "Қаргалар" бўлсин, "Қаргалар"!
Уйнайверди. Маъно-мазмун билан сарик чақалик иши...
Ўзбекистон Оммавий ахборот воситаларини демократиялаштириш ва қўллаб-қувватлаш жағфармаси жамоаси жағфарма хамраисининг собиқ ўринбосари Абдунаби Бойқўзиёева волида муҳтарамаси
ТОҶИХОН АВИНИНГ
вафоти муносабати билан чуқур ҳамдардлик изҳор этади.
Ўзбекистон Оммавий ахборот воситаларини демократиялаштириш ва қўллаб-қувватлаш жағфармаси журналист Эргаш Иброҳимовга волида муҳтарамаси
ОЙДИН МУҲАММАДУҚУЛ ҚИЗИНИНГ
вафоти муносабати билан чуқур ҳамдардлик изҳор этади.
Mustaqil gazeta HURRIYAT
Ўзбекистон Оммавий ахборот воситаларини демократиялаштириш ва қўллаб-қувватлаш жағфармаси
Бош муҳаррир вазифасини бажарувчи: Исмаи ХУДОЁЕВ
Тахрирхона: Турсунали АҚБАРОВ, Хуршид ДУСТМУҲАММАД, Азамат ЗИЁ, Абдуқоҳор ИБРОҲИМОВ, Амркул КАРИМОВ, Наим КАРИМОВ, Ҳасан САТТОРИЙ (масъул котиб), Озод ШАРАФИДИНОВ, Раҳмон ҚУЧҚОР
Газета Ўзбекистон Республикаси Давлат матбуот ва ахборот агентлигида 165-рақам билан рўйхатга олинган. Бичими А-2.
Тахририят манзили: Тошкент шаҳри, Навоий кўчаси, 16-уй. Телефон: 144-25-06, 41-52-72, 41-49-91.
Индекс: Яққа обуначилар ва тақшилотлар учун — 233
«Шарқ» нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси босма-хонасида босилди. Манзил: Буюк Турон кўчаси, 41-уй.
Навбатчи муҳаррир: Давлатхон ПОЛВОНОВ
Тошпириш вақти — 21.00
Тошпириш вақти — 20.00
Буюртма — Г - 301
Адади: 3305
Тахририятда юборилган мактуб ва мақолаларга ёзма жавоб қайтарилмайди.
«Hurriyat» kompyuter markazida Jamshod TOG'AEV tomonidan sahifalandi.